actualiteiten

Procesrecht algemeen

Jurisprudentie

Niet op voorhand noodzakelijk om producties in het Frans, Engels en Duits te laten vertalen

HR 15 januari 2016, ECLI:NL:HR:2016:65
In cassatie klaagden eisers met succes dat het hof ten onrechte geen acht had geslagen op een in de Duitse taal gestelde verklaring die als productie in het geding was gebracht. De Hoge Raad stelde voorop dat geen wettelijke regeling voorschrijft dat producties die worden overgelegd in een geding bij de civiele rechter dienen te zijn gesteld in de Nederlandse taal. Bij gebreke van een wettelijke regeling dient de vraag in hoeverre de rechter acht dient te slaan op producties die zijn gesteld in een vreemde taal, te worden beantwoord aan de hand van de eisen van een behoorlijke rechtspleging. Daarbij gelden de volgende uitgangspunten. Bij de beoordeling van het geschil dient acht te worden geslagen op behoorlijk in het geding gebrachte producties die in een vreemde taal zijn gesteld en waarop door een partij een beroep is gedaan, als de rechter en de wederpartij een vertaling niet nodig hebben voor een goede beoordeling van de inhoud van die producties. Het overleggen van een vertaling van een productie is niet noodzakelijk als die productie is gesteld in de Engelse, Duitse of Franse taal. De rechter kan echter een vertaling verlangen als hij dat nodig of wenselijk acht voor de behandeling van de zaak, mede gelet op de belangen van de wederpartij. Een vertaling is in beginsel wel noodzakelijk als een productie is gesteld in een andere vreemde taal. In gevallen waarin een vertaling ontbreekt, maar deze naar het – ambtshalve of op verzoek van de wederpartij gegeven – oordeel van de rechter noodzakelijk of wenselijk is, behoort de partij die de productie heeft overgelegd, de gelegenheid te krijgen een vertaling daarvan in het geding te brengen, tenzij de eisen van een goede procesorde zich daartegen verzetten. De rechter kan bepalen dat die vertaling door een beëdigd vertaler moet zijn opgemaakt en ondertekend, aldus de Hoge Raad.

Processtukken alleen per e-mail als het toepasselijke procesreglement daarin voorziet

HR 18 december 2015, ECLI:NL:HR:2015:3614
Verzoeker tot cassatie diende een cassatierekest in per e-mail. Artikel 33 Rv bepaalt dat processtukken elektronisch ingediend kunnen worden als het gerecht die mogelijkheid biedt in het procesreglement. Het reglement rekestzaken van de civiele kamer van de Hoge Raad voorziet echter niet in de mogelijkheid van toezending per e-mail. Nu in casu het cassatierekest slechts per e-mail was ingediend, verklaarde de Hoge Raad verzoeker niet-ontvankelijk. Daarbij overwoog de Hoge Raad tevens dat – anders dan verzoeker had betoogd – de toegang tot de Hoge Raad niet in het geding was, nu het cassatieberoep kan worden ingesteld door indiening van het cassatierekest door overhandiging ter griffie, per post of fax.

Vonnis in kracht van gewijsde tegen hoofdelijke schuldenaar en belang hoger beroep andere schuldenaren

HR 18 december 2015, ECLI:NL:HR:2015:3637
Een in kracht van gewijsde gegaan vonnis tegen hoofdelijke schuldenaar ontneemt het belang bij hoger beroep door de andere schuldenaren van de hoofdelijke verbintenis niet.
Een beroepsfout door een maat van een advocatenmaatschap leidde tot een veroordeling van de maatschap en de drie hoofdelijk verbonden maten tot betaling van de schade van cliënt. Eén maat (advocaat 1) had de maatschap reeds verlaten en stelde geen hoger beroep in tegen de uitspraak van de rechtbank waardoor de veroordeling tegen hem in kracht van gewijsde is gegaan. De maatschap en de twee andere maten stelden hoger beroep in tegen de uitspraak van de rechtbank. Het hof veroordeelde de maatschap en de overige twee maten hoofdelijk tot betaling aan de cliënt van een aanzienlijk lager bedrag dan hetgeen door de rechtbank was toegewezen. In cassatie klaagt de cliënt dat de maatschap en twee overgebleven maten geen belang hadden bij hun hoger beroep nu de titel tegenover advocaat 1 in stand zou blijven nu de uitspraak tegen advocaat 1 in kracht van gewijsde was gegaan. De Hoge Raad ging hierin niet mee. De Hoge Raad overwoog dat gezien de contractuele relatie van de cliënt met de maatschap, de veroordeling zich richt tegen de maatschap, waarna vervolgens de maten hoofdelijk aansprakelijk zijn voor de betaling van het daarmee gemoeide bedrag. De schuldenaren van een hoofdelijke verbintenis zijn zelfstandig verbonden tegenover de schuldeiser. De omstandigheid dat de omvang van de verbintenis ten opzichte van een van hen definitief is komen vast te staan, ontneemt aan de andere hoofdelijk veroordeelde schuldenaren niet de bevoegdheid of het belang om die omvang in hun eigen relatie tot de schuldeiser in hoger beroep te betwisten. De Hoge Raad verduidelijkt ten behoeve van de cliënt dat de vernietiging uitgesproken door het hof niet ziet op het in kracht van gewijsde gegane vonnis tegen advocaat 1. Het cassatieberoep slaagt niettemin op grond van de klacht dat het hof buiten de grenzen van de rechtsstrijd is getreden door de schade wegens eigen schuld van de cliënt tussen partijen te verdelen, terwijl de maatschap en twee overgebleven maten niet een aldus gemotiveerd beroep hadden gedaan op eigen schuld van de cliënt aan haar schade.

Literatuur

P.P.T. Bovend'Eert, 'Het rechtskarakter van procesreglementen en andere rechtersregelingen', *NJB* 2016, afl. 5
In de moderne rechtspleging zijn rechtersregelingen niet meer weg te denken. In het kader van de vereenvoudiging en digitalisering van het civiele proces en de digitalisering van de procedure in het bestuursrecht speelt de ontwikkeling van nieuwe procesreglementen een belangrijke rol. Het vernieuwingsprogramma 'Kwaliteit en innovatie rechtspraak' gaat ervan uit, dat 'de rechtspraak' verantwoordelijk is voor de uitwerking en concretisering van de nieuwe (digitale) rechtsgang in procesreglementen en nieuwe werkprocessen. Over het rechtskarakter van deze procesreglementen en over andere materieelrechtelijke rechtersregelingen bestaat echter nog altijd veel onduidelijkheid. De auteur gaat in op de onduidelijkheden.

J. Piersma, 'Nederland krijgt rechtbank voor handelsconflicten', *Het Financieele Dagblad* 21 januari 2016, p. 19
(Zie ook: 'Netherlands Commercial Court start 1 januari 2017', *Advocatenblad nieuwsbrief*)
Het overkoepelend orgaan van de Nederlandse rechters, de Raad voor de rechtspraak, wil Nederlandse bedrijven per 1 januari 2017 de mogelijkheid bieden internationale handelsconflicten voor te leggen aan een nieuwe vorm van rechtspraak, de Netherlands Commercial Court (NCC). Met de NCC willen de Nederlandse rechters Nederland beter op de kaart zetten als een plaats waar geschillen tussen bedrijven met een internationale dimensie kunnen worden beslecht. Er volgt dit jaar nog wetgeving.

J.H.M. van Swaaij, 'Hoge Raad geeft college over bewijsaanbod in appèl', *Recht.nl* 18 januari 2016, ECLI:NL:HR:2016:49
Op grond van vaste rechtspraak is het uitgangspunt dat een partij in hoger beroep tot getuigenbewijs moet worden toegelaten, indien de partij voldoende specifiek bewijs aanbiedt. Indien reeds getuigen zijn gehoord of schriftelijke verklaringen van getuigen zijn overgelegd, zal de eis dat het bewijsaanbod voldoende specifiek moet zijn, kunnen meebrengen dat nader wordt vermeld in hoeverre getuigen meer of anders kunnen verklaren dan zij al hebben gedaan. De rechter mag echter niet op grond van zijn waardering van de reeds afgelegde verklaringen of de inhoud van de schriftelijke verklaringen aan een bewijsaanbod voorbijgaan.

M.C. Euwema, 'Bemiddeling bij conflicten aan de top', *Ondernemingsrecht* 2016/2, afl. 1
In deze bijdrage gaat de auteur nader in op conflicten in de top van ondernemingen. De auteur beziet verschillende soorten van conflicten waar de top van organisaties mee te maken heeft. Ieder van deze soorten conflicten heeft eigen dynamieken, wet- en regelgeving en ook andere mogelijkheden tot interventie door derde partijen. De auteur staat wat uitgebreider stil bij conflicten in de board en bij familiebedrijven. Op basis van wetenschappelijke literatuur, verkent hij verder of en wanneer mediation een zinvolle interventie is, door wie deze interventie gedaan kan worden en waar de mediator rekening mee dient te houden. In deze aflevering tevens bijdragen van mr. A.R.J. Croiset van Uchelen en mr. H.F. Doeleman over mediation.

B.M. Paijmans, 'De verzwaarde stelplicht revisited', *NTBR* 2016/2, afl. 1
De verzwaarde stelplicht is vooral bekend uit de medische aansprakelijkheid. Deze stelplicht rust echter niet uitsluitend op artsen, maar kan ook rusten op anderen, zoals een werkgever, een houder van een merkrecht, een notaris, een curator, een vermogensbeheerder en zelfs op een wegbeheerder, zo oordeelde de Hoge Raad voor het eerst in het arrest *Reaal/Deventer*. In deze bijdrage worden de toepassing en de reikwijdte van de verzwaarde stelplicht onderzocht, en vooral de mogelijke sancties op het niet voldoen daaraan.

H.J.C. ter Kuile
CMS

Verbintenissenrecht/ consumentenrecht

Jurisprudentie

Uitleg van algemene voorwaarden – consument moet economische gevolgen kunnen inschatten

Hof 's-Hertogenbosch 6 oktober 2015, ECLI:NL:GHSHE:2015:3895
In dit arrest overwoog het hof ambtshalve, buiten de stellingen van partijen om, of de overeenkomst tussen partijen moet worden vernietigd. De Nederlandse rechter dient bij overeenkomsten met consumenten ambtshalve te toetsen of bedingen in de algemene voorwaarden moeten worden vernietigd vanwege hun onredelijk bezwarend karakter. Een beding dat de kern van de prestatie aangeeft kan in beginsel niet worden vernietigd op de grond dat het beding onredelijk bezwarend is. Dat geldt echter niet voor kernbedingen die niet duidelijk of begrijpelijk zijn geformuleerd (artikel 6:231 onderdeel a BW).
De partijen bij dit geschil zijn een consument die een zogenaamde 'woekerpolis' heeft afgesloten en de verzekeraar van die polis. De kantonrechter wees in eerste aanleg alle stellingen van de consument af. In hoger beroep vroeg het hof partijen zich uit te laten over de vraag of sprake is van oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten, met het oog op de plicht van de rechter om dit ambtshalve te toetsen (Richtlijn 93/13/EEG), meer specifiek ging het hier om de duidelijkheid en begrijpelijkheid van de kernbedingen. Hieronder vallen de bepalingen over premiebetaling en de bedingen die het verzekerd risico omschrijven of afbakenen. Het hof verwees specifiek naar de uitspraak van het Hof van Justitie van 23 april 2015, C-96/14 (ECLI:EU:C:2015:262 (*Van Hove/CNP Assurance SA*)).
Daarin overwoog het HvJ dat een kernbeding in een verzekeringsovereenkomst slechts buiten de ambtshalve toets van redelijk bezwarendheid valt indien het beding duidelijk en begrijpelijk is geformuleerd, dat wil zeggen dat het beding uit grammaticaal oogpunt begrijpelijk is voor de consument en dat bovendien in de overeenkomst de concrete werking van het mechanisme waarop het betrokken beding betrek-

king heeft, alsook de verhouding tussen dit mechanisme en het mechanisme dat is voorgeschreven door andere bedingen op een transparante wijze wordt uiteengezet, zodat de consument op basis van duidelijke en begrijpelijke criteria de economische gevolgen die er voor hem uit voortvloeien, kan inschatten.

Telefoonabonnementen met verschaffing toestel moeten koopprijs van het toestel vermelden

HR 12 februari 2016, ECLI:NL:HR:2016:236
In dit arrest beantwoordde de Hoge Raad de prejudiciële vragen die een kantonrechter stelde in verband met een ontbonden telefoonabonnement waarbij de consument een toestel kreeg. Dit arrest bouwt voort op het arrest HR 13 juni 2014, ECLI:NL:HR:2014:1385 (*Lindorff/Statia*) waarin kort gezegd werd bepaald dat een telefoonabonnement met toestel in beginsel zowel een koop op afbetaling als een kredietovereenkomst is (tenzij de aanbieder stelt en zo nodig bewijst dat de abonnementskosten niet mede strekken tot afbetaling van de telefoon). In dit arrest oordeelde de Hoge Raad dat de aanbieder niet kan volstaan met het vermelden van een all-inprijs maar dat de aankoopprijs van de mobiele telefoon afzonderlijk moet worden vermeld. De rechter dient ambtshalve te toetsen of de aanbieder aan zijn informatieplicht jegens de consument heeft voldaan. Indien de prijs van de mobiele telefoon niet is vermeld, dient de rechter de overeenkomst te vernietigen (voor zover deze tot stand is gekomen). De benaderingswijze is hetzelfde voor de kredietovereenkomst en de koop op afbetaling nu deze in de praktijk vrijwel steeds beide naast elkaar toepasselijk zijn.
Indien de overeenkomst niet tot stand is gekomen of wordt vernietigd, is de consument verplicht het toestel te retourneren. De Hoge Raad oordeelde dat de consument in beginsel mag volstaan met teruggave van het toestel in de staat waarin deze zich op het moment van de teruggave bevindt, zonder dat hij verplicht is tot vergoeding van de waardevermindering. Wel dient de consument vanaf het moment waarop hij redelijkerwijze met een verplichting tot teruggave rekening moest houden, als een zorgvuldig schuldenaar voor het toestel zorg te dragen. Ook de aanbieder zal hetgeen hij op grond van de niet tot stand gekomen dan wel vernietigde overeenkomst heeft ontvangen moeten teruggeven. Deze verplichting ziet op het gedeelte dat de consument heeft betaald voor het toestel (voldoening van de koopsom of de aflossing van het krediet inclusief de daarmee verband houdende kosten). De consument is niet gehouden om ook een vergoeding te betalen voor het genot dat hij van het toestel heeft gehad. De Hoge Raad oordeelde verder dat het beding waarin is bepaald dat de consument de all-inprijs gedurende de looptijd betaalt, in beginsel een kernbeding is waardoor niet wordt toegekomen aan de ambtshalve toets of het beding onredelijk bezwarend is in de zin van artikel 6:231 onderdeel a BW tenzij het beding niet duidelijk en begrijpelijk is geformuleerd, o.a. indien de consument de economische gevolgen van het beding niet kan overzien.

Eigenaar dier niet aansprakelijk voor letsel dat door dier bij medeeigenaar is veroorzaakt

HR 29 januari 2016, ECLI:NL:HR:2016:162
In deze zaak beantwoordde de Hoge Raad de prejudiciële vraag of een mede-eigenaar van een dier aansprakelijk is voor de schade die het dier aan de andere eigenaar heeft toegebracht. In deze zaak had een vrouw letsel opgelopen door een paard waarvan zij met haar man eigenaar was. Haar man had een aansprakelijkheidsverzekering. Zij stelde haar man aansprakelijk voor de door haar geleden schade.
Dit arrest is een afwijking op het arrest HR 8 oktober 2010, ECLI:NL:HR:2010:BM6095, *NJ* 2011/465, waarin de Hoge Raad had geoordeeld dat de medebezitter van een gebrekkige opstal uit hoofde van artikel 6:174 BW (ook) aansprakelijk is voor de schade die een andere medebezitter als gevolg van dat gebrek lijdt, met dien verstande dat redelijke wetstoepassing meebrengt dat de benadeelde medebezitter zelf dat gedeelte van de door hem geleden schade draagt dat overeenkomt met zijn aandeel in de opstal.
De Hoge Raad overwoog in het onderhavige arrest onder meer dat anders dan bij het gevaar voor schade dat uitgaat van een verborgen gebrek aan een opstal, bij een dier steeds kenbaar is dat een dier – als levend wezen – beschikt over onberekenbare eigen energie waarmee het mogelijk schade kan toebrengen. Van de medebezitter die door toedoen van een dier schade lijdt, kan worden gezegd dat hij ook voor zichzelf een gevaar in het leven heeft geroepen of in stand heeft gehouden waarvan hij wordt geacht zich bewust te zijn.

Weigering inzage medische gegevens aan gemachtigde van verzekeringsmaatschappij onterecht

CRvB 3 februari 2016, ECLI:NL:CRVB:2016:443
De Centrale Raad van Beroep oordeelt in zijn uitspraak van 3 februari 2016 dat het UWV een professioneel gemachtigde in dienst van een verzekeringsmaatschappij niet zonder goede grond bijzondere toestemming mag weigeren tot inzage in de medische gegevens als bedoeld in artikel 105 WIA.

Literatuur

L.A.B.M. Wijntjens, 'Excuses en aansprakelijkheid: In hoeverre en op welke wijze beïnvloeden excuses het oordeel van de rechter?', *WPNR* 2016, afl. 7092
Aan de angst dat excuses leiden tot erkenning van aansprakelijkheid ligt de aanname ten grondslag dat de civiele rechter excuses van de schadeveroorzaker meeneemt in zijn beslissing. De auteur onderzoekt deze aanname vanuit een juridisch en een sociaal psychologisch perspectief.

P. van Zwieten, 'De gesubrogeerde schadeverzekeraar en de billijkheidscorrectie van art. 6:101 BW. HR 10 juli 2015, ECLI:NL:HR:2015:1873', *NTHR* 2016, afl. 1
In deze bijdrage staat het arrest van de Hoge Raad centraal van 10 juli 2015, waarin de Hoge Raad herbevestigt dat de billijkheidscorrectie doorwerkt in de vordering van de verhalende verzekeraar. De Hoge Raad voegt daaraan toe dat dit ook geldt als de billijkheidscorrectie verband houdt met de subjectieve

omstandigheden aan de zijde van de benadeelde verzekerde.

M.J.J. de Ridder, 'Het wetsvoorstel affectieschade', *TvGR* 2016, afl. 1
In deze bijdrage wordt naast het huidige wettelijke kader ingegaan op het wetsvoorstel affectieschade en de consequenties die dit wetsvoorstel voor het medische aansprakelijkheidsrecht heeft.

A. de Vries-Stotijn, 'Art. 6:76 BW: aansprakelijkheid voor tussenpersonen in de precontractuele fase', *WPNR* 2016, afl. 7093
In deze bijdrage wordt een kritische beschouwing gegeven van de lagere rechtspraak over de toepassing van artikel 6:76 BW op tussenpersonen. Vervolgens wordt aan de hand van de inhoud en strekking betoogd dat artikel 6:76 BW ook geschreven is met het oog op de precontractuele fase. Aangezien niet alle precontractuele plichten strikt genomen kwalificeren als een verbintenis in de zin van artikel 6:76 BW, wordt voorgesteld om dit artikel analoog toe te passen op de precontractuele fase.

H.J.C. ter Kuile
CMS